

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

Het Drachtster Lyceum

Vastgesteld d.d. februari 2019

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

Het Drachtster Lyceum

Naam school	OSG Singelland, Het Drachtster Lyceum
Bestuur	OSG Singelland
Adres	Torenstraat 28, 9201 JW Drachten
Telefoonnummer	0512- 57 10 20
Email	drachtsterlyceum@singelland.nl
Website	www.singelland.nl
Brinnummer	04YE

Inhoud

Inhoud	4
Voorwoord	5
Hoofdstuk 1 Beschrijving van de niveaus van ondersteuning	6
1.2 Basisondersteuning (MEEDOEN)	7
1.3 Basisondersteuning plus (MEEDOEN PLUS)	7
‘wijzigingen aan, op en om het speelveld boven het minimale niveau van basisondersteuning’	7
1.4 Extra ondersteuning (MEERDOEN)	7
1.5 Speciale ondersteuning	7
1.6 Als het aanbod niet passend blijkt bij de onderwijsbehoeften ‘grenzen aan de ondersteuning’	8
1.7 Beschikbare expertise binnen de school	8
Hoofdstuk 2	9
Het schoolondersteuningsprofiel	9
Hoofdstuk 3	12
Ondersteuningsarrangementen (Meedoen-plus en Meerdoen)	12
3.1 Ondersteuning bij leren	12
3.2 Ondersteuning bij leergedrag	16
3.3 Ondersteuning bij sociaal emotioneel functioneren	19
3.4 (School)loopbaanondersteuning	20
3.5 Ondersteuning door aanpassingen in de organisatie	20
3.6 Ondersteuning door aanpassingen in het lesmateriaal	21
Bijlagen	22
Bijlage 1: Beschrijving van de basisondersteuning (Meedoen)	22

Voorwoord

Voor u ligt het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van OSG Singelland, het Drachtster Lyceum.

De wetgeving Passend Onderwijs (2014) is de basis voor de wijze waarop in Nederland de begeleiding van leerlingen vormgegeven wordt. Onze school is wettelijk verplicht minimaal één keer in de vier jaar een schoolondersteuningsprofiel op te stellen waarin de school heeft vastgelegd welke voorzieningen zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven. Met dit schoolondersteuningsprofiel kunt u als ouder, school of andere betrokkene lezen welk onderwijs- en ondersteuningsaanbod onze school biedt aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Daarnaast kunt u het ondersteuningsaanbod van de diverse scholen in de regio onderling vergelijken.

Voor meer informatie over het Drachtster Lyceum kunt u uiteraard ook de website van deze school bekijken. Hierop is onder meer de schoolgids met informatie voor ouders te vinden. Een andere mogelijkheid is om te kijken op de open dag om de sfeer te proeven en al uw vragen direct te stellen, of maak een afspraak voor een gesprek op de school.

Als u uw kind/leerling bij Het Drachtster Lyceum aanmeldt, onderzoeken wij vervolgens de plaatsingsmogelijkheden. Per leerling wordt daarover door de schooldirectie een zorgvuldig afgewogen besluit genomen. Voor vragen over ondersteuning op de school, aanmelding en toelating kunt u contact opnemen met de contactpersoon voor toelating.

Ons schoolondersteuningsprofiel is met zorg en aandacht opgesteld door de schooldirectie en de ondersteuningscoördinator van deze schoollocatie. De ouders, docenten en leerlingen in de Medezeggenschapsraad hebben voorafgaand aan de vaststelling advies gegeven over de inhoud van het schoolondersteuningsprofiel.

Het schoolondersteuningsprofiel is voor het laatst bijgesteld op: 14 december 2018

Hoofdstuk 1

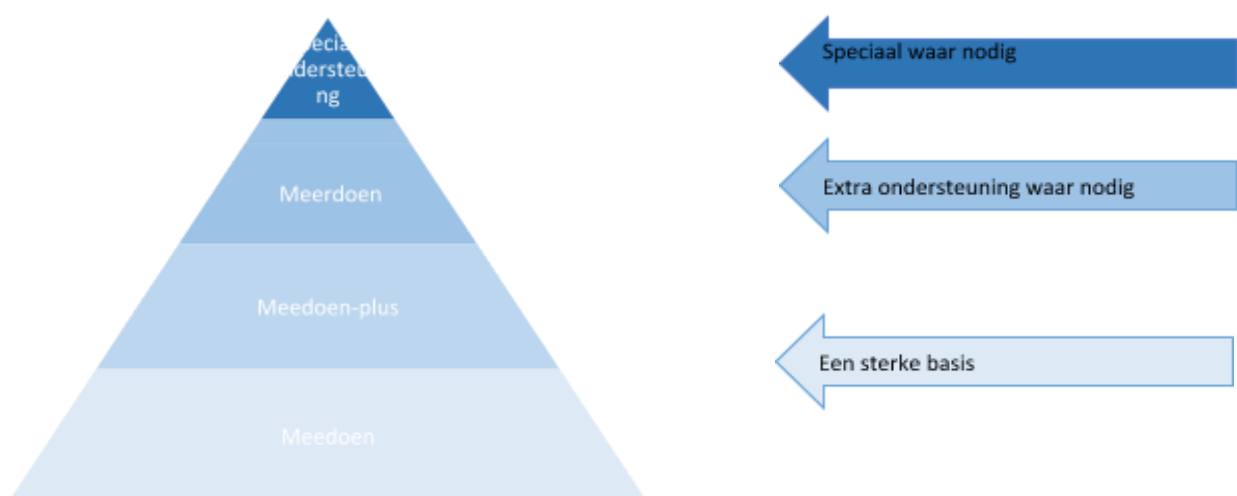
Beschrijving van de niveaus van ondersteuning

1.1 Inleiding

Het Drachtster Lyceum is samen met 34 andere schoollocaties in Zuidoost-Friesland VO onderdeel van het gelijknamige samenwerkingsverband passend onderwijs. We onderscheiden binnen ons samenwerkingsverband passend onderwijs vier niveaus van ondersteuning. Binnen de reguliere VO scholen komen er drie niveaus van ondersteuning voor: basisondersteuning, basisondersteuning plus en extra ondersteuning. Het vierde niveau van ondersteuning is de mogelijkheid voor extra ondersteuning buiten de VO-school, die plaatsvindt op het OPDC of het Voortgezet Speciaal Onderwijs. Alle scholen mogen zelf de inrichting van de ondersteuning aan leerlingen op schoolniveau organiseren. Het samenwerkingsverband bepaalt het minimale niveau van basisondersteuning dat elke school in ieder geval moet bieden (Meedoen). Een school kan ervoor kiezen om een hoger niveau van basisondersteuning te bieden. Dit noemen we basisondersteuning-plus. Daarnaast bieden scholen voor regulier VO extra ondersteuning (Meerdoen). Of een leerling binnen de school ondersteuning ontvangt op het gebied van Meedoen (plus) of Meerdoen hangt af van:

- De intensiteit van de ondersteuning die de leerling nodig heeft
- De inrichting van de ondersteuningsstructuur binnen de school en de beschikbare expertise binnen de school
- De mate waarin aanpassingen in methoden/materialen/faciliteiten nodig zijn
- De mate waarin de leerling een aangepaste omgeving nodig heeft
- De ketenpartners die beschikbaar zijn

Voor plaatsing op het ondersteuningsniveau speciale ondersteuning (VSO en OPDC) is altijd een indicatie nodig van het samenwerkingsverband. Er zijn binnen het samenwerkingsverband afspraken gemaakt wanneer er een indicatie afgegeven kan worden voor deze voorzieningen.

1.2 Basisondersteuning (MEEDOEN)

'Wijzigingen aan, op en om het speelveld'

Ondersteuningsaanbod dat voor elke leerling beschikbaar is op het moment dat het nodig is. Deze basisondersteuning wordt geboden op alle scholen binnen het samenwerkingsverband Zuidoost-Friesland VO. De ondersteuning die valt onder de basisondersteuning wordt binnen het samenwerkingsverband aangeduid met 'MEEDOEN'. Het niveau van basisondersteuning is de norm die de onderwijsinspectie stelt met betrekking tot de basiskwaliteit. Met behulp van deze basisondersteuning zal het voor de meeste leerlingen mogelijk zijn om het onderwijsprogramma op gelijke voet te volgen met hun klasgenoten. Het niveau van basisondersteuning is vastgelegd in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband en opgenomen in bijlage 1 van dit schoolondersteuningsprofiel. De basisondersteuning wordt dus niet beschreven in het schoolondersteuningsprofiel in hoofdstuk 4.

1.3 Basisondersteuning plus (MEEDOEN PLUS)

'wijzigingen aan, op en om het speelveld boven het minimale niveau van basisondersteuning'

Daarnaast kunnen scholen ervoor kiezen een breder niveau van basisondersteuning te bieden. Dit wordt aangeduid met de toevoeging van de 'plus', MEEDOEN-PLUS. Hierin kunnen verschillen zijn tussen de afzonderlijke scholen. Het gaat hierbij om ondersteuning op individueel- of groepsniveau met een (in beginsel) tijdelijk en preventief (voorkomend) of licht curatief (oplossend) karakter. Deze ondersteuning is in principe voor elke leerling binnen de school beschikbaar.

1.4 Extra ondersteuning (MEERDOEN)

'Aanpassen van de spelregels'

Voor een deel van de leerlingen is er echter meer nodig dan de basisondersteuning om de opleiding binnen de gebruikelijke studieduur op niveau af te ronden. Er zullen structurele aanpassingen in de regels van de opleiding moeten worden toegestaan: aanpassingen in de begeleiding, studielast, toetsen of in het schoolgebouw. Als de 'spelregels' worden opgerekt is het mogelijk voor deze leerlingen binnen de grenzen van het aangeboden programma hun opleiding in het regulier onderwijs af te ronden. Het gaat hierbij om ondersteuning met een structureel, langdurig karakter op individueel niveau. Hierbij doet de school maximale aanpassingen in het onderwijsaanbod, leermiddelen en personele inzet. Als er sprake is van MEERDOEN dan spreken we over extra ondersteuning op schoolniveau en wordt er planmatig gewerkt door middel van het opstellen van een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Dit betekent dat middels dit OPP ouders van het kind structureel en formeel betrokken worden bij de beslissingen over de vormgeving van de ondersteuning aan hun kind.

1.5 Speciale ondersteuning

'veranderen van speelveld'

Als het niet mogelijk is om een leerling met extra ondersteuning binnen een reguliere school voor voortgezet onderwijs een passende onderwijsplek te bieden, zijn er binnen het samenwerkingsverband twee voorzieningen beschikbaar: het VSO en het OPDC. Bij een plaatsing van leerling in één van deze beide voorzieningen spreken we over speciale ondersteuning. Het kan hierbij gaan om een tijdelijke plaatsing op het OPDC, een symbiose met inschrijving in het VSO of een plaatsing in het VSO. Hiervoor is altijd een indicatie van het samenwerkingsverband nodig. Dit ondersteuningsaanbod wordt geboden op het OPDC en scholen voor het voortgezet speciaal onderwijs.

1.6 Als het aanbod niet passend blijkt bij de onderwijsbehoeften

'grenzen aan de ondersteuning'

Het kan voorkomen dat ondanks dat de school zich optimaal inspant om voor alle leerlingen maximale aanpassingen in het onderwijsaanbod, leermiddelen en personele inzet te realiseren dat zelfs dit niet voldoende tegemoet komt aan de zeer specifieke onderwijsbehoeften van de leerling om de opleiding binnen de gebruikelijke studieduur op niveau af te ronden. In dat geval zal de school vanuit haar wettelijke zorgplicht in ieder geval in samenspraak met ouders de leerling naar een passende onderwijsplek toe leiden.

1.7 Beschikbare expertise binnen de school

Expertise	Inzet (aantal uren op jaarbasis)	FTE
Ondersteuning scoördinator	700 uur = 0.42 fte	0.42 fte
Orthopedagog	Via Expertise Centrum Singelland: 200 uur = 0.12 fte	0.12 fte
Leerlingbegeleiders (kortdurende begeleiding)	2x 150 uur = 300 uur = 0.18 fte	0.18 fte
Leerlingbegeleiders (Bijzondere talenten)	3x 150 uur = 450 uur = 0.27 fte	0.27 fte
Decaan	530 uur = x 2 = 0.636 fte	0.636 fte
Anti-Pestcoördinator	50 uur = 0.03 fte	0.03 fte
Verzuimmedewerker	0,5 Fte	0,5 fte
Dyslexiecoach	Via Expertise Centrum Singelland: 200 uur = 0.12 fte	0.12 fte
Dyslexiecoördinator	dyslectie onderbouw en . algemeen 100 = 0.06 fte dyslectie bovenbouw 50 = 0.03 fte	0.09 fte
Schoolmaatschappelijk werker	Via Expertise Centrum Singelland: 800 uur = 0.48	0.48 fte
Leerplichtambtenaar	Via CJG: op aanvraag	
Consulent Passend Onderwijs	Via Samenwerkingsverband: op aanvraag	
CJG medewerker Sociaal domein	Via CJG: op aanvraag	
CJG medewerker JGD	Via GGD: 130 uren	
Totale inzet ondersteuningsteam		2.85 fte

Hoofdstuk 2

Het schoolondersteuningsprofiel

Het schoolondersteuningsprofiel geeft inzicht in de basisondersteuning (Meedoen), basisondersteuning plus (Meedoen plus) en de extra ondersteuning (Meerdoen) die op de school wordt geboden. In hoofdstuk 3 zijn de ondersteuningsarrangementen op het gebied van Meedoen Plus en Meerdoen uitgeschreven.

Personeel ondersteuningsaanbod voor leerlingen	Meedoen	Meedoen plus	Meerdoen	Niet aanwezig
<u>Ondersteuning bij leren</u>				
Bijlessen gericht op vakinhoud		x		
Ondersteuning bij rekenproblemen				x
Ondersteuning bij taalproblemen		x		
Ondersteuning bij leesproblemen		x		
Verrijkingsaanbod	x			
<u>Ondersteuning bij leergedrag</u>				
Ondersteuning bij faalangst		x		
Ondersteuning bij examenvrees/toetsangst		x		
Huiswerkondersteuning				x
Ondersteuning bij motivatieproblemen	x			
Studiebegeleiding (gericht op leren leren)		x		
Ondersteuning bij planning en organisatie		x		
<u>Ondersteuning bij sociaal-emotioneel functioneren</u>				
Ondersteuning bij de behoefte aan structuur/voorspelbaarheid		x		
Ondersteuning bij de sociaal emotionele ontwikkeling		x		
Ondersteuning bij de ontwikkeling van de weerbaarheid		x		
Ondersteuning bij de ontwikkeling van de sociale vaardigheden		x		
<u>Ondersteuning bij fysieke beperkingen</u>				
Ondersteuning bij lichamelijke beperkingen				x
Ondersteuning bij motorische beperkingen				x
Ondersteuning bij visuele beperkingen				x
Ondersteuning bij auditieve beperkingen				x

Ondersteuning bij spraak/taal problematiek				X
Ondersteuning bij langdurig en chronische ziekte				X
<u>(School)loopbaanondersteuning</u>				
Ondersteuning bij overgang po-vo	X			
Ondersteuning bij overgang vo-vervolgonderwijs	X			
Ondersteuning bij overgang van vo-werk				X
Ondersteuning bij verzuim		X		
Gespecialiseerd mentoraat	X			
Gespecialiseerde leerlingbegeleiding		X	X	

Ondersteuningsaanbod door aanpassingen in de organisatie van de school, het gebouw van de school of het lesmateriaal	Aanwezig voor alle leerlingen	Aanwezig voor één of meerdere leerlingen	Niet aanwezig
<u>Organisatie</u>			
Docententeam van 8 of minder docenten per klas			X
Inzet assistenten (meer handen in de klas)			X
Weinig wisseling lokalen			X
Werken met blokuren (80-100 minuten)			X
Vast lokaal			X
Vaste schooltijden	X		
Een rooster zonder tussenuren			X
Time-out plekken			X
Individuele werkruimten			X
Kleine klassen (minder dan 20 leerlingen)			X
Individuele aanpassingen in het lesrooster		X	
Individuele aanpassingen in het onderwijsaanbod		X	
Vaste persoon waar de leerling naar toe kan tijdens vrije momenten			X
Onderwijs op afstand voor zieke leerlingen			X
<u>Lesmateriaal</u>			
Verlenging toetstijd		X	
Auditieve ondersteuning toetsen		X	
Visuele aanpassing toetsen		X	
Gebruik van laptop/computer bij motorische problemen		X	
Auditieve ondersteuning lesmateriaal		X	
Visuele aanpassing lesmateriaal			X
Ondersteuning bij time-management	X		

Beschikbaarheid digitaal lesmateriaal	x		
<u>Gebouw</u>			
Rolstoeltoegankelijk gebouw			x
Rolstoelvriendelijke praktijklokalen			x
Rolstoelvriendelijke leslokalen			x
Therapieruimte			x
Extra schoonmaak in verband met allergieën			x
Time-out ruimte			x
Visuele ondersteuning in de school			x
Prikkelarme inrichting lokalen			x
Prikkelarme werkplekken in de klas			x
Pauzelokaal met toezicht			x
Individuele pauzeruimte			x

Hoofdstuk 3

Ondersteuningsarrangementen (Meedoen-plus en Meerdoen)

3.1 Ondersteuning bij leren

MEEDOEN PLUS	Bijles door bovenbouw leerling
Inhoud (wat is het)	Inhoudelijke ondersteuning bij vakken.
Wat is het doel	Onderbouwleerlingen ondersteunen bij een bepaald vak, zoals Nederlands, Engels en Wiskunde. Handvaten geven hoe het vak aan te pakken. Hulp geven bij onderdelen die de hulpvrager niet begrijpt.
Voor wie	Leerlingen uit klas 1-2-3 (havo en vwo). Bovenbouw leerling kan bijles krijgen van andere bovenbouw leerling mits er een bovenbouwleerling is die zich aangeboden heeft om in dit vak bijles te kunnen geven.
Door wie	Leerlingen uit klas 4-5-6 (havo en vwo)
Intensiteit	1 lesuur per week + eventuele voorbereiding
Voorwaarden/procedures	De hulplesleerling heeft een Remindtraining gedaan. De hulplesleerling staat minimaal een 7 op het vak.
Extra informatie	Extra informatie is te vinden: www.schoolbord.info/steunles

MEEDOEN PLUS	Ondersteuning bij taal en leesproblemen: begeleiding van dyslectische leerlingen in de onderbouw
Inhoud (wat is het)	Specifieke begeleiding voor dyslectische leerlingen in de onderbouw (klas 1,2,3)
Wat is het doel	<ul style="list-style-type: none"> • wegwerken van lees- en spellings achterstanden; • leerlingen tips geven hoe ze beter kunnen leren (m.n. talen, zaakvakken); • oefenen in het gebruik van ondersteunende software / hulpmiddelen. <p>Het uiteindelijk doel is dat leerlingen zo goed mogelijk omgaan met hun dyslexie en dat zij zichzelf kunnen redden.</p>
Voor wie	Leerlingen met een dyslexieverklaring (klas 1,2,3)
Door wie	Dyslexiespecialisten van het Expertisecentrum Singelland (ECS)
Intensiteit	Een half lesuur per week, gedurende een periode van 20 weken.
Voorwaarden/procedures	Het is belangrijk dat leerlingen en ouders gemotiveerd en bereid zijn om extra inspanningen te leveren.
Extra informatie	<ul style="list-style-type: none"> • De hulp is vraaggericht (d.w.z. leerlingen komen met eigen hulpvragen); • Dyslectische leerlingen werken in tweetallen bij de begeleider. • Ouders betalen een eigen bijdrage (in klas 1 is dat € 45,-, in klas 2 en 3 is dat € 125,-)

MEEDOEN PLUS	Ondersteuning bij taal en leesproblemen: SLIPR en sleeplezen in de brugklas
Inhoud (wat is het)	Er wordt in een kleine groep leerlingen met het softwareprogramma Slipr gewerkt. Hierbij worden teksten teken voor teken op het bord weergegeven en leerlingen moeten direct verklanken waardoor woorden en zinnen ontstaan. Het tempo wordt steeds meer opgevoerd. Door dit hogere leestempo wordt de kwaliteit van het lezen verbeterd (zowel tempo als accuratesse).
Wat is het doel	Het doel is dat leerlingen vlot en vloeiend lezen.
Voor wie	Voor brugklasleerlingen die onvoldoende leestempo hebben en/of teveel fouten maken in het lezen.
Door wie	Dyslexiespecialisten van het Expertisecentrum Singelland (ECS)
Intensiteit	Zes bijeenkomsten.
Voorwaarden/procedures	Het is belangrijk dat leerlingen gemotiveerd zijn en hun afspraken nakomen.
Extra informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt in kleine groepen bij de begeleider met Slipr gewerkt; • Aan het einde van het traject vindt er een test plaats: leerlingen die onvoldoende vooruit zijn gegaan krijgen nog drie keer individuele begeleiding in de vorm van Sleeplezen.

MEEDOEN PLUS	Ondersteuning bij taal en leesproblemen: begeleiding van dyslectische leerlingen in de bovenbouw
Inhoud (wat is het)	Begeleiding voor dyslectische leerlingen in de bovenbouw
Wat is het doel	Signaleren van leerlingen die in de bovenbouw dreigen vast te lopen door hun dyslexie
Voor wie	Bovenbouwleerlingen (klas 4,5,6) met een dyslexieverklaring Leerlingen van wie het vermoeden bestaat dat er sprake is van dyslexie
Door wie	Dyslexiespecialisten van het Expertisecentrum Singelland (ECS) Dyslexie coördinator Drachtster Lyceum
Intensiteit	6 bijeenkomsten leesplezen, 2 bijeenkomsten oefenen met de apparatuur
Voorwaarden/procedures	Het is belangrijk dat leerlingen gemotiveerd zijn en hun afspraken nakomen.
Extra informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Docenten/ouders komen met hulpvragen; • Dyslexiecoördinator bovenbouw informeert leerling en ouders van dyslectische leerlingen over mogelijkheden auditieve ondersteuning.

3.2 Ondersteuning bij leergedrag

MEEDOEN PLUS	Faalangstreductietraining
Inhoud (wat is het)	Training d.m.v. intervisie en zelfreflectie bestaande uit circa 8 bijeenkomsten
Wat is het doel	Verminderen / (beter) hanteren van faalangstige gevoelens
Voor wie	Leerlingen met faalangst klachten uit de onderbouw (leerjaar 1 en 2)
Door wie	Faalangstreductietrainers
Intensiteit	8 bijeenkomsten van 1 lesuur
Voorwaarden/procedures	<p>Mentor heeft tips doorgenomen / gesprek gevoerd met de leerling en dit blijkt niet afdoende te zijn. Leerling heeft structureel last van faalangstige gevoelens (bijv. niet einde schooljaar vlak voor het laatste rapport)</p> <p>Procedure: mentor heeft intakegesprek met leerling en vult een opgave formulier in. Op basis van dit gesprek wordt bepaald of de faalangstreductietraining voorziet in de ondersteuningsbehoefte van de leerling.</p>
Extra informatie	Mocht een leerling dusdanig last hebben van faalangst dat ook de training weinig baat heeft dan wordt doorverwezen naar het ondersteuningsteam.

MEEDOEN PLUS	Faalangstreductiespreekuur
Inhoud (wat is het)	1 op 1 gesprekken met een faalangstreductietrainer.
Wat is het doel	Verminderen / (beter) hanteren van faalangstige gevoelens
Voor wie	Leerlingen met faalangst klachten
Door wie	Faalangstreductietrainers
Intensiteit	Maximaal drie gesprekken van een lesuur.
Voorwaarden/procedures	Mentor heeft tips doorgenomen/ gesprek gevoerd met leerling en dit blijkt niet afdoende te zijn. Mentor neemt contact op met faalangstreductietrainers. Mochten de klachten na 3 gesprekken onvoldoende zijn verminderd dan wordt contact opgenomen met ondersteuningsteam.
Extra informatie	Bij examenleerlingen blijkt er vaak sprake te zijn van examenvrees i.p.v. faalangst. Hierop kan de faalangstreductietrainer inspelen.

MEEDOEN PLUS	Remind leren
Inhoud (wat is het)	Studievaardigheden
Wat is het doel	Onderbouw leerlingen 'leren leren'. Handvaten geven bij plannen, slim teksten leren, concentreren, samenvatten.
Voor wie	Leerlingen uit klas 1-2-3 (havo en vwo). Voor bovenbouwleerlingen is er een 1 op 1 begeleiding mogelijk
Door wie	Leerlingen uit klas 4-5-6 (havo en vwo)
Intensiteit	1 lesuur per week + eventuele voorbereiding
Voorwaarden/procedures	De hulplesleerling heeft een Remindtraining gedaan.
Extra informatie	Extra informatie is te vinden: www.schoolbord.info/steunles

MEEDOEN PLUS	Bijzondere Talenten
Inhoud (wat is het)	Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, met name voor het plannen/organiseren van huiswerk en "grote" opdrachten. Daarnaast ondersteunen met het omgaan van leeftijdsgenoten en volwassenen. (Sociale context)
Wat is het doel	Bijzondere talenten een diploma laten halen.
Voor wie	Leerlingen met diagnose ASS of AD(H)D met een extra ondersteuningsbehoefte
Door wie	Begeleider (docent die affiniteit heeft met de doelgroep) en hier scholing in heeft gevolgd.
Intensiteit	1x per week
Voorwaarden/procedures	Leerlingen zijn gemotiveerd. Komen trouw op de afgesproken tijd.
Extra informatie	Ieder schooljaar wordt er een startgesprek, tussen evaluatie en eindgesprek gehouden met leerling, ouders, begeleider en ondersteuningscoördinator ondersteuningsbehoeften te bepalen en de voortgang te bewaken.

3.3 Ondersteuning bij sociaal emotioneel functioneren

MEEDOEN PLUS	Sociale Vaardigheidstraining (SOVA)
Inhoud (wat is het)	Sociale Vaardigheidstraining "Mag ik meedoen?" (gebaseerd op het werk van Ringrose)
Wat is het doel	Deze lessen zijn bedoeld voor kinderen die hun sociale contacten met leeftijdgenoten willen verbeteren. Ze willen bijvoorbeeld leren om vrienden te maken, minder ruzie te maken, makkelijker met kritiek om te gaan of beter voor zichzelf op te komen. Door deze lessen krijgen de kinderen meer zelfvertrouwen en leren ze hoe ze kunnen reageren in lastige situaties.
Voor wie	Leerlingen klas 1 en 2
Door wie	SOVA Trainer
Intensiteit	12 lessen van een klokuur
Voorwaarden/procedures	Toestemming van ouders en de leerling moet gemotiveerd zijn.
Extra informatie	n.v.t.

MEEDOEN PLUS	Schoolmaatschappelijk werk
Inhoud (wat is het)	1 op 1 gesprekken tussen leerling en schoolmaatschappelijk werker bij psychosociale problematiek. Daarnaast kan de schoolmaatschappelijk werker optreden als schakel tussen school en hulpverlening.
Wat is het doel	Het bieden van psychosociale hulpverlening wanneer de ontwikkeling van het leren wordt belemmerd.
Voor wie	Voor leerlingen met psychosociale problematiek
Door wie	Schoolmaatschappelijk werker
Intensiteit	Kortdurende en zo nodig langer durende interacties
Voorwaarden/procedures	De leerling moet open staan voor ondersteuning van de schoolmaatschappelijk werker.
Extra informatie	Bij langdurige of niet school gerelateerde problematiek zal er in overleg met ouders worden doorverwezen naar externe hulpverlening.

3.4 (School)loopbaanondersteuning

MEEDOEN PLUS	Verzuimspreekuur Jeugdverpleegkundige GGD
Inhoud (wat is het)	Spreekuur voor leerlingen die bovengemiddeld ziekteverzuim hebben.
Wat is het doel	Door tijdig het gesprek aan te gaan met leerlingen met ziekteverzuim wordt de ondersteuningsbehoefte van de leerling in kaart gebracht en kan school hierop inspelen. Door in een vroegtijdig met de leerling in gesprek te komen wordt in veel gevallen verder ziekteverzuim voorkomen.
Voor wie	Individueel: Leerlingen met ziekteverzuim
Door wie	Jeugdverpleegkundige GGD Fryslan
Intensiteit	Op aanvraag
Voorwaarden/procedures	Ziekteverzuim of andere medische klachten liggen ten grondslag van de afspraak.
Extra informatie	Daar waar nodig werkt de jeugdverpleegkundige samen met het ondersteuningsteam door middel van 1Kind 1Plan.

3.5 Ondersteuning door aanpassingen in de organisatie

MEEDOEN PLUS	Aangepast lesrooster
Inhoud (wat is het)	Sommige leerlingen zijn door medische en/of psychische oorzaken tijdelijk niet in staat een volledig lesrooster te volgen. Samen met leerling, ouders, school en
Wat is het doel	Door middel van een gezamenlijk plan de leerling geleidelijk terug te laten keren naar een volledig lesrooster
Voor wie	Individueel: Leerlingen met medische en/of psychische problemen.
Door wie	Leerling, ouders, mentor en jeugdverpleegkundig.
Intensiteit	Incidenteel
Voorwaarden/procedures	medische en/of psychische diagnostiek ten grondslag.
Extra informatie	Naast een aangepast rooster wordt er doormiddel van 1Kind 1Plan gesprekken een handelingsplan opgesteld om de leerling zo goed mogelijk in de ondersteuningsbehoeften te voorzien. En dit met alle betrokkenen af te stemmen.

3.6 Ondersteuning door aanpassingen in het lesmateriaal

MEEDOEN PLUS/MEERDOEN	Deskundigenverklaring t.b.v. aanpassingen in het lesmateriaal.
Inhoud (wat is het)	Wegens verschillende redenen (te denken valt aan gedragsstoornis of medische redenen) heeft een leerling soms aanpassingen nodig. Hiervoor wordt een deskundigenverklaring opgesteld door de orthopedagoog. Hierdoor wordt onderzocht welke aanpassing nodig is om in de ondersteuningsbehoefte van de leerling te voorzien. Aanpassingen kunnen zijn: extra tijd, extra pauzes, auditieve ondersteuning etc.
Wat is het doel	De leerling voorzien in zijn/haar ondersteuningsbehoefte.
Voor wie	Alle leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte
Door wie	Orthopedagoog en mentor/leerling coördinator
Intensiteit	Individueel
Voorwaarden/procedures	Er moet een psychische of medische diagnose ten grondslag liggen.
Extra informatie	?

Bijlagen

Bijlage 1: Beschrijving van de basisondersteuning (Meedoen)

Samenwerkingsverband Zuidoost-Friesland VO

Inleiding

Het samenwerkingsverband Zuidoost-Friesland VO heeft het minimale niveau van basisondersteuning gedefinieerd op basis van de normen voor de basiskwaliteit van de onderwijsinspectie met betrekking tot de onderwijskwaliteit (Onderwijsproces en Schoolklimaat).

Kwaliteitsgebied Onderwijsproces

Standaard OP1. Aanbod

Het aanbod bereidt de leerling voor op vervolgonderwijs en de samenleving

<i>Basiskwaliteit</i>
De school biedt een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod dat ook de referentieniveaus taal en rekenen omvat.
Het aanbod is dekkend voor de examenprogramma's
Het aanbod bereidt de leerlingen inhoudelijk goed voor op het vervolgonderwijs
LOB (loopbaanoriëntatie) heeft een centrale plaats in het examenprogramma
Het onderwijs is gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie en op kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten
De inhoud van het onderwijsaanbod zijn afgestemd op de verschillende leerbehoeften van leerlingen. Dat houdt ook in dat er structureel en herkenbaar aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden op alle gebieden waaronder rekenen en in het bijzonder de beheersing van de Nederlandse taal
De school heeft de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen verdeeld, dit is een voorwaarde voor een ononderbroken voortgang in de ontwikkeling van leerlingen
De school legt de doelen voor het onderwijs, de inhoud en de opbouw van het aanbod vast in het schoolplan

Kernstandaard OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding.

De school volgt en begeleidt de leerlingen zodanig dat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

<i>Basiskwaliteit</i>
De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen.
De school vergelijkt deze informatie met de verwachte ontwikkeling
De school stemt het onderwijs af op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen.

Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs analyseert de school waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn.
De school vertaalt de analyse van stagnatie in het leerproces in plannen om achterstanden bij leerlingen te verhelpen.
De school geeft de leerlingen de begeleiding die zij nodig hebben om beter het onderwijsprogramma te kunnen doorlopen.
De school biedt leerlingen die achterstanden hebben onderwijs dat op structurele en herkenbare wijze aandacht besteedt aan het bestrijden van die achterstanden.
De school heeft de wijze waarop het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang van de ontwikkeling van leerlingen in het schoolplan beschreven

Kernstandaard OP3. Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkelen.

<i>Basiskwaliteit</i>
De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van informatie die zij over leerlingen hebben.
De leraren zorgen ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau van leerlingen.
De aangeboden leerstof is logisch opgebouwd binnen een reeks van lessen alsook binnen één les.
De leraren creëren een leerklimaat waardoor leerlingen actief en betrokken zijn.
De leraar structureert met geschikte opdrachten en heldere uitleg het onderwijsaanbod zodanig dat de leerling zich het totale leerstofaanbod eigen kan maken.
De leraren stemmen de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd af op de behoeften van groepen en/of individuele leerlingen.
De afstemming is zowel op ondersteuning als op uitdaging gericht, afhankelijk van de behoeften van leerlingen.
De school heeft haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen in het schoolplan geformuleerd

Standaard OP4. Extra ondersteuning

Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra aanbod, ondersteuning en begeleiding

<i>Basiskwaliteit</i>
De school biedt leerlingen een passend onderwijsaanbod, ondersteuning en/of begeleiding gebaseerd op de mogelijkheden van de betreffende leerlingen
Het aanbod, de ondersteuning en/of de begeleiding zijn gericht op een ononderbroken ontwikkeling van de leerling
De school evalueert periodiek of het aanbod het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij
De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat zij onder extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden in aanvulling op het door het samenwerkingsverband beschreven niveau van basisondersteuning
De school stelt vervolgens na op overeenkomst gericht overleg met de ouders vast of een leerling extra ondersteuning nodig heeft. Voor die leerlingen stelt de school een ontwikkelingsperspectief vast dat minimaal één keer per jaar met ouders wordt geëvalueerd.

De school legt in het ontwikkelingsperspectief welke begeleiding de leerling geboden wordt, in welke onderwijssoort in het voortgezet onderwijs de leerling naar verwachting het examen zal halen en over de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling

De school heeft in het schoolplan beschreven op welke wijze het ondersteuningsprofiel wordt betrokken bij het onderwijskundig beleid

Standaard OP5. Onderwijstijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken

Basiskwaliteit

De school biedt een programma aan dat voldoet aan de wettelijke verplichte onderwijstijd

De onderwijsactiviteiten worden verzorgd onder verantwoordelijkheid van diegenen die op grond van artikel 33 van de WVO onderwijs mogen verzorgen

De onderwijstijd wordt onder verantwoordelijkheid van de school bewust gepland en verzorgd

Leerlingen kunnen op de school ten minste 189 dagen onderwijs volgen

Standaard OP6. Samenwerking

De school werkt samen met partners om het onderwijs voor haar leerlingen vorm te geven

Basiskwaliteit

Voor leerlingen met extra ondersteuning werkt de school samen met het samenwerkingsverband passend onderwijs en partners in de zorg

Er is effectief onderwijs met andere scholen in de gemeente en met de gemeente zelf over het bestrijden van onderwijsachterstanden bij leerlingen, het bevorderen van integratie en het voorkomen van segregatie en over inschrijvings- en toelatingsprocedures. De school voert de gemaakte afspraken uit.

Kwaliteitsgebied schoolklimaat

Kernstandaard SK1. Veiligheid

Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.

Basiskwaliteit

De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen in en om de school gedurende de schooldag.

De school monitort dit tenminste jaarlijks de beleving van de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen.

De school heeft een veiligheidsbeleid (beschreven in een document) gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten, ingebed in het pedagogisch beleid van de school en stevig verankerd in de dagelijkse praktijk

Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren.

Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op.

Begrippenlijst

Arrangement

Extra onderwijsondersteuning op maat, met inzet van bovenschoolse voorzieningen, expertise en financiën. Een arrangement kan variëren van licht curatief en tijdelijk van aard tot intensief en langdurend of structureel van aard. Een onderwijsondersteuningsarrangement beperkt zich tot het domein van het onderwijs. Een onderwijs- en ondersteuningsarrangement betreft altijd een samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg.

Basisondersteuning

Het door het samenwerkingsverband afgesproken geheel van preventieve en licht curatieve interventies die binnen de onderwijsondersteuningsstructuur van de school planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau worden uitgevoerd.

Clusterindeling speciaal onderwijs

Cluster 1: visueel gehandicapte kinderen;

Cluster 2: auditief en communicatief gehandicapte kinderen, dove kinderen, slechthorende kinderen, kinderen met ernstige spraakproblemen;

Cluster 3: lichamelijk gehandicapte kinderen, verstandelijk en meervoudig gehandicapte kinderen, langdurig zieke kinderen;

Cluster 4: kinderen met ernstige gedragsproblemen.

Eén kind één plan (IKIP)

1Kind 1Plan

Handelingsgericht werken

Dit is een systematische werkwijze waarmee een school praktische handvatten krijgt voor het vormgeven van de zorgstructuur op de school. Handelingsgericht werken heeft een aantal uitgangspunten. Zo staan de onderwijsbehoeften van leerlingen centraal (Wat heeft een leerling nodig om een bepaald doel te bereiken?) en wordt uitgegaan van een cyclus van planmatig handelen. Bij HGW wordt gewerkt met groepshandelingsplannen. Ouders zijn bij HGW een belangrijke educatieve partner.

IOP

Individueel ontwikkelingsplan

Ondersteuningsplan

De combinatie van alle schoolondersteuningsprofielen die wordt vastgesteld door het samenwerkingsverband.

OOP

Onderwijsondersteunend personeel

OP

Onderwijzend personeel

OPP

Ontwikkelingsperspectiefplan. De inschatting van de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling voor een bepaalde, langere periode. Met een ontwikkelingsperspectief maakt de school een voorspelling over het verwachte uitstroomniveau in het voortgezet onderwijs. Het ontwikkelingsperspectief is sturend voor het aanbod dat de school de

leerling biedt en bevat handvatten voor de planning van het onderwijs. De school stelt een ontwikkelingsperspectiefplan op voor leerlingen die extra ondersteuning op school nodig hebben in het reguliere onderwijs en voor alle leerlingen in het speciaal onderwijs. Voor het reguliere onderwijs worden ook de afwijkingen van het reguliere onderwijsprogramma en de te bieden begeleiding en ondersteuning beschreven. De school heeft hierover overleg met de ouders. Dit overleg is erop gericht dat ouders en school en samen eens zijn over het ontwikkelingsperspectief. In het nieuwe onderwijsstelsel (passend onderwijs) vervangt het ontwikkelingsperspectiefplan het handelingsplan. Schoolondersteuningsplan en -profiel Het Drachtster Lyceum 2018

Orthopedagoog

Een specialisatie in de pedagogiek die begeleiding en/of een behandeling biedt aan leerlingen met een ontwikkelings- of leerstoornis

PO

Primair onderwijs

POP

Persoonlijk Ontwikkelingsplan

Psycho sociale

Psychische problemen hebben te maken met gevoelens en gedachten. Sociale problemen hebben te maken met andere mensen of instanties. Psychosocialeproblemen zijn een combinatie van deze twee.

RIE

Risico-inventarisatie en –evaluatie

Samenwerkingsverband

Er bestaan ongeveer 83 samenwerkingsverbanden voor voortgezet onderwijs. Ook scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs werken samen, in 34 regionale expertisecentra (REC's). Na de inwerkingtreding van de Wet passend onderwijs m.i.v. 1 augustus 2014 verdwijnen de huidige samenwerkingsverbanden en komen er nieuwe, grotere samenwerkingsverbanden, voor zowel primair als voortgezet onderwijs. Ook scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs (met uitzondering van cluster 1 en 2) gaan hier deel van uitmaken. In totaal zullen het ongeveer 150 samenwerkingsverbanden worden. Doel van deze verplichte samenwerking is het bieden van passend onderwijs aan alle leerlingen, met en zonder ontwikkelingsproblemen bij leren en/of gedrag. Binnen een samenwerkingsverband moet dan ook een dekkend aanbod van onderwijszorg geleverd worden. In een samenwerkingsverband worden afspraken gemaakt over welke begeleiding de reguliere scholen moeten kunnen bieden en over de verdeling van de ondersteuningsgelden. Door de samenwerking kunnen scholen zich specialiseren en onderling afspraken maken wie welke kinderen het beste onderwijs kan geven. Als een school een leerling geen passend onderwijs kan geven, dan zoekt de school binnen het samenwerkingsverband naar een andere passende onderwijsplek.

SBP

Strategisch Beleidsplan Schoolondersteuningsprofiel De door de school vastgestelde omschrijving van de basisondersteuning en de eventuele extra ondersteuning die een individuele school biedt.

SMO

Sociaal medisch overleg

TLV

Toelaatbaarheidsverklaring (TLV). Voor het speciaal onderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs en Praktijkonderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring nodig om te worden toegelaten. De TLV wordt afgegeven door Commissie van Advies van het Samenwerkingsverband. De schoolbesturen PrO adviseren het bestuur van SWV over het

toekennen van de toelaatbaarheidsverklaring voor het praktijkonderwijs. D.m.v. audits worden de TLV's gecontroleerd.

VO

Voortgezet Onderwijs

VSV

Voortijdig schoolverlaten